

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Полтавська державна аграрна академія

Кафедра бухгалтерського обліку

**«АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ
ОБЛІКУ, АНАЛІЗУ ТА КОНТРОЛЮ В СОЦІАЛЬНО-
ОРІЄНТОВАНІЙ СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ»**

***Матеріали II Всеукраїнської науково-практичної
інтернет-конференції, присвяченої пам'яті професора,
заслуженого працівника вищої школи
Дмитра Мусійовича Фесенка***

ПОЛТАВА 2019

«Актуальні проблеми та перспективи розвитку обліку, аналізу та контролю в соціально-орієнтованій системі управління підприємством» : Матеріали II Всеукраїнської науково-практичної конференції. Частина 1 (м. Полтава, 23 квітня 2019 року). – Полтава, 2019. – 416 с.

Редакційна колегія:

Дорогань-Писаренко Л. О. – к.е.н., доцент, професор кафедри економічної теорії та економічних досліджень, декан факультету обліку та фінансів.

Канцедал Н. А. – к.е.н., доцент, доцент кафедри бухгалтерського обліку, заступник декана по денній формі навчання зі спеціальності «Облік і оподаткування».

Плаксієнко В. Я. – д.е.н., професор, завідувач кафедри бухгалтерського обліку.

Яловега Л. В. – к.е.н., доцент кафедри бухгалтерського обліку, заступник завідувача кафедри бухгалтерського обліку з наукової роботи.

Лега О. В. – к.е.н., доцент, доцент кафедри бухгалтерського обліку.

Конференція присвячена пам'яті видатного науковця, ветерана Великої Вітчизняної Війни, Заслуженого працівника вищої школи Української РСР, професора Дмитра Мусійовича Фесенка.

У збірнику матеріалів науково-практичної конференції розміщено результати досліджень вітчизняних науковців, присвячених актуальним проблемам та перспективам розвитку обліку, аналізу та контролю в соціально-орієнтованій системі управління підприємством.

Матеріали друкуються в авторській редакції.

Автори опублікованих матеріалів несуть повну відповідальність за підбір, точність наведених фактів, цитат, економіко-статистичних даних, галузевої термінології, інших відомостей.

Рекомендовано до друку Вченою Радою факультету обліку та фінансів Полтавської державної аграрної академії (протокол № 12 від 27.05.2019 р.).

Актуальні проблеми та перспективи розвитку обліку, аналізу та контролю в соціально-орієнтованій системі управління підприємством

Бурсова Т. О. <i>Науковий керівник: Лега О. В.</i> ПОДАТКОВІ ТА ОБЛІКОВІ АСПЕКТИ СПРАВЛЯННЯ ЕКОЛОГІЧНОГО ПОДАТКУ	46
Бут-Гусаим А. А., Купрейчик Д. В. СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ КОНТРОЛЯ И УЧЕТА ТОПЛИВА ПО МАГНИТНЫМ КАРТАМ	49
Вишиван Б. М., Рилєєв С. В. ВПРОВАДЖЕННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІНСЬКОГО ОБЛІКУ НА ПІДПРИЄМСТВАХ АГРАРНОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ	51
Гембарська Н. Є. ОБЛІК ГАРАНТІЙ І ЗАБЕЗПЕЧЕНЬ НА ПІДПРИЄМСТВІ: ІСНУЮЧА ПРАКТИКА ТА ПРОПОЗИЦІЇ	54
Годнюк І. В., Вольська А. О. АКТУАРНИЙ ОБЛІК ЯК СИСТЕМА ОЦІНКИ ЕКОНОМІЧНОЇ ВАРТОСТІ БІЗНЕСУ	57
Голубович К. О. <i>Научный руководитель: Малевский Э. З.</i> ПОДХОДЫ К ОПРЕДЕЛЕНИЮ СУЩНОСТИ ЗАТРАТ	59
Грибовська Ю. М. ОПЕРАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА: КЛАСИФІКАЦІЯ ТА ОБЛІК	62
Гроза В. О., Хоман Л. Л. <i>Науковий керівник: Кулик В. А.</i> РОЗКРИТТЯ ІНФОРМАЦІЇ ПРО ДОХОДИ І ВИТРАТИ У ФІНАНСОВІЙ ЗВІТНОСТІ	64
Губарик О. М., Одношевна О. О. ВДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КРЕДИТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНOSTІ В СИСТЕМІ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ С(Ф)Г «ПРОМІНЬ»	65
Давидюк Т. В. АВС-МЕТОД КАЛЬКУЛЮВАННЯ СОБІВАРТОСТІ ПОСЛУГ ПІДПРИЄМСТВ ГОТЕЛЬНОГО БІЗНЕСУ	68
Єланська Н. О. <i>Науковий керівник: Марина А. С.</i> КЛАСИФІКАЦІЯ ЗОВНІШНІХ ДЖЕРЕЛ ФІНАНСУВАННЯ САНАЦІЇ ПІДПРИЄМСТВА	71
Єніна А. О. ВЗАЄМОЗАЛЕЖНІСТЬ ЕКОНОМІЧНИХ БЕЗПЕК НА МІКРО- ТА МАРКОРІВНЯХ	74
Єрмакова Д. В., Детюк О. Р. <i>Науковий керівник: Лега О. В.</i> ОСОБЛИВОСТІ ОПОДАТКУВАННЯ ПЛАТНИКІВ ЄДИНОГО ПОДАТКУ ЧЕТВЕРТОЇ ГРУПИ	77

Актуальні проблеми та перспективи розвитку обліку, аналізу та контролю в соціально-орієнтованій системі управління підприємством

Совершенствование учета будет заключаться в следующем:

- Дебиторская задолженность, образованная за счет перечисления авансов автозаправочным станциям, не будет накапливаться в течении месяца и потом списываться на основании отчета от автозаправочных станций, а будет списываться ежедневно на основании отчетов работников и квитанций;
- Более точное списание топлива на автотранспорт, а именно на счет затрат, где данный автотранспорт учитывается.

Список источников литературы

1. Борисенко Н. Некоторые вопросы о порядке учета топлива. *Налоговый вестник: Республиканский журнал о налогах, сборах и отчислениях*. 2017. № 11. С. 33-43.
2. Изотова И. Учет топлива: от заправки до расходов. *Индивидуальный предприниматель*. 2012. № 11. С. 16-18.
3. Новак Н. Учет автомобильного топлива. *Главный бухгалтер. Учет ТМЦ*. 2012. № 2. С. 8-12.

Вишиван Б.М., студентка

Рилєєв С. В., к.е.н., доцент

кафедри обліку, аналізу та аудиту

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

ВПРОВАДЖЕННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІНСЬКОГО ОБЛІКУ НА ПІДПРИЄМСТВАХ АГРАРНОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ

Історично склалось, що на підприємстві бухгалтерська служба займається суто реєстрацією господарських операцій, складає фінансову звітність, а економічна служба – аналізує, здійснює розрахунки резервів виробництва та планує діяльність. За контроль внутрішньогосподарської діяльності відповідають ревізійна чи інвентаризаційна комісії, а в окремих випадках – підрозділ внутрішнього аудиту. Усі ці функції спроможний поєднати управлінський облік, який є інформаційною складовою системи управління підприємством, яка забезпечує керівництво економічною інформацією для прийняття рішень щодо ефективного функціонування в умовах обмежувальних виробничих ресурсів та ринкових факторів [1].

Систематизація світового внеску у формування концепції управлінського обліку дозволяє розробити періодизацію його розвитку. В результаті можна виділити п'ять великих історичних періодів, в яких формуються передумови виникнення управлінського обліку, відбувається його становлення і розвиток: **1920-1950 рр.:** зародження виробничого обліку, зосередженого на методах калькулювання собівартості та контрольних функціях бюджетування; **1950-1965 рр.:** зміщення акцентів у бік постачання інформації для планування і контролю з використанням обліку за центрами відповідальності та аналізу витрат; **1965-1985 рр.:** зосередження уваги на зниженні витрат ресурсів, що споживаються у бізнес-процесах, за допомогою технологій аналізу поведінки витрат й управління собівартістю за процесами; **1985-1995 рр.:** основна увага звертається на процес створення вартості за допомогою дослідження чинників,

Актуальні проблеми та перспективи розвитку обліку, аналізу та контролю в соціально-орієнтованій системі управління підприємством

що впливають на створення вартості для акціонерів, споживачів та інших зацікавлених сторін; *з 1995 р. по теперішній час*: зосередження на стратегії, ключових компетенціях і знаннях, за допомогою яких створюється вартість в умовах нової (інформаційної) економіки.

На сьогодні в Україні, на жаль, управлінський облік досі викликає гарячі дискусії та суперечки, а на практиці впроваджується дуже повільно.

Українська економіка знаходиться в перехідному стані, вітчизняні компанії не мають достатнього досвіду роботи. За цих умов кожне підприємство підходить до процесу побудови системи управлінського обліку індивідуально. Через це сфера діяльності стосовно впровадження системи управлінського обліку на українських підприємствах є областю тільки теоретичних знань та припущень у сукупності з намаганнями фахівців випробувати світовий досвід.

Практика управлінського обліку на аграрних підприємствах не повною мірою відповідає сучасним вимогам. Впровадження на сільськогосподарських підприємствах управлінського обліку дасть змогу контролювати витрати і управляти ними, що дозволить підвищити ефективність виробництва сільськогосподарської продукції [2, 3].

Усвідомлення потреби та бажання запровадити управлінський облік ще недостатньо для здійснення цього наміру. На шляху впровадження управлінського обліку є певні перешкоди, які полягають у подоланні дискусійних проблем методології обліку та в необхідності організаційних заходів щодо його впровадження.

Управлінський облік повинен впроваджуватися тільки при наявності потреби в його даних для прийняття управлінських рішень та відповідного методичного забезпечення, в такому випадку система буде дійсно ефективно працювати. Після прийняття рішення про впровадження системи управлінського обліку на підприємстві оцінюється система управління підприємством. При цьому вивчається розподіл повноважень і відповідальності за рівнями управління, робота структурних підрозділів та їх керівників, взаємодія відділів.

Визначається фінансова структура підприємства, виділяються центри фінансової відповідальності, а саме [4]:

- центри витрат, що відповідають тільки за витрати. Зазвичай це обслуговуючі підрозділи;
- центри інвестицій, що відповідають за ефективність використання капітальних вкладень;
- центри продажів, що відповідають за надходження виручки від реалізації послуг, а також залучення цільового фінансування за видами діяльності;
- центри прибутку, що відповідають не тільки за витрати, але і за фінансові результати своєї діяльності.

Діагностика діючої системи управління повинна включати в себе аналіз системи фінансового обліку та звітності підприємства, а саме: аналіз робочого плану рахунків на можливість використання з метою управлінського обліку;

Актуальні проблеми та перспективи розвитку обліку, аналізу та контролю в соціально-орієнтованій системі управління підприємством

аналіз можливості використання даних бухгалтерського обліку з метою управлінського обліку; аналіз системи автоматизації бухгалтерського обліку для виявлення можливості інтеграції даних двох систем обліку і отримання необхідної внутрішньої звітності; оцінку чисельності, складу і професійного рівня працівників бухгалтерії і фінансової, необхідних для роботи в запропонованій системі управлінського обліку.

Завершується бізнес-діагностика визначенням загального рівня автоматизації підприємства, після чого керівництво може остаточно визначити сильні і слабкі сторони існуючої системи управління.

На основі проведеного аналізу керівництво підприємства може чітко визначити для себе основні параметри системи управлінського обліку. Саме їх розуміння дозволяє сформувати дієву систему управлінського обліку, що відповідає потребам керівництва і постачає всю необхідну інформацію для прийняття оперативних і стратегічних управлінських рішень.

Безпосередньо впровадження системи управлінського обліку передбачає певні етапи. У літературі з управлінського обліку автори виділяють різну кількість етапів і їх послідовність, однак в цілому, їх висловлювання можна узагальнити наступним чином:

а) розробка управлінського робочого плану рахунків, внесення змін в існуючий план рахунків для цілей бухгалтерського обліку.

б) розробка облікової політики, яка може включати в себе: організаційні основи ведення управлінського обліку; облікові процедури збору і обробки інформації; форму документування господарських операцій; графік документообігу; опис способів оцінки майна з метою управлінського обліку.

в) розробка класифікаторів управлінського обліку, яка може включати в себе такі види класифікаторів, як: види послуг, що надаються; види доходів; центри фінансової відповідальності; місця виникнення витрат; види витрат; статті калькуляції; види активів; види зобов'язань; види власного капіталу; проекти; напрямки інвестицій; основні і допоміжні бізнес-процеси; типи клієнтів; категорії персоналу;

г) розробка складу, змісту і безпосередньо форм необхідної управлінської звітності.

д) розробка системи поточних і стратегічних бюджетів.

е) розробка методів управлінського обліку витрат і калькулювання собівартості послуг, що надаються.

і) підбір та впровадження корпоративної інформаційної автоматизованої системи.

ж) розробка процедур контролю, аналізу та прийняття рішень.

Для широкого впровадження управлінського обліку на сільськогосподарських підприємствах необхідно розробити відповідні методичні рекомендації з організації управлінського обліку, які доповнять чинні методичні рекомендації з планування, обліку і калькулювання собівартості продукції (робіт, послуг) сільськогосподарських підприємств. Це дозволить систематизувати в одному нормативному документі основні

теоретичні, методичні та організаційні положення управлінського обліку.

Реорганізація системи управління виробничою діяльністю підприємства завдяки впровадженню системи управлінського обліку відкриває принципово нові можливості для українських аграрних підприємств і дає змогу не тільки одержувати інформацію про виробничі процеси, але й оперативно використовувати її при прийнятті управлінських рішень.

Список використаних джерел:

1. Моссаковський В. Б. Управлінський облік та його особливості у сільському господарстві. *Облік і фінанси АПК*. 2006. № 1. С. 129-138.
2. Огійчук М. Ф., Сколотій Л. О. Бюджетний контроль за витратами та доходами сільськогосподарської діяльності відповідно вимог П(С) БО 30 «Біологічні активи». *Облік і фінанси АПК*. 2006. № 10. С. 34–38.
3. Каришин Н. Бюджетування в системі бухгалтерського обліку. *Галицький економічний вісник*. 2010. № (26). С. 164-169.
4. Свінарьова Г. Б. Формування системи управлінського обліку та аналізу в процесі динамічного управління. *Монографія*. Донецьк: Вид-во «Ноулідж» (донецьке відділення). 2012. 245 с.

Гембарська Н. Є., к.е.н.,
старший викладач кафедри фінансів, обліку і аналізу
Національного університету «Львівська політехніка»

ОБЛІК ГАРАНТІЙ І ЗАБЕЗПЕЧЕНЬ НА ПІДПРИЄМСТВІ: ІСНУЮЧА ПРАКТИКА ТА ПРОПОЗИЦІЇ

Гарантії та забезпечення на підприємстві є об'єктами позабалансового обліку, який відображає господарські факти, що у даний момент не впливають на стан активів, капіталу та зобов'язань підприємства, проте вимагають спостереження і контролю. Процес управління гарантіями і забезпеченнями потребує відповідного інформаційного забезпечення.

У науковій економічній літературі значна увага приділяється визначенню сутності, оцінці та правовому регулюванню операцій з гарантіями і забезпеченнями наданими та отриманими. Результати цих досліджень знайшли своє відображення в працях Ф.Ф. Бутинця, М.М. Дякович, О.Г. Коренєвої, Н.С. Кручка, О.М. М'якишевської, С. П. Палія, Я.В. Соколова та інших. Разом із тим, у розглянутих роботах практично не висвітлені питання методики управлінського обліку гарантій і забезпечень наданих та отриманих на підприємствах України, саме це потребує подальшого аналізу й удосконалення.

Гарантія (франц. *garantie*, від *garantir* - забезпечувати, охороняти) є одним із засобів забезпечення виконання зобов'язань між підприємствами, організаціями та установами. Це зобов'язання третьої особи виконати зобов'язання за позичальника, коли він буде фінансово не здатний зробити це самостійно. Гарантія яка надається юридичною особою оформляється гарантійним листом, зміст якого має відповідати вимогам чинного законодавства і відображати існуючі економічні реалії. Дія гарантії припиняється після погашення (виконання) відповідних зобов'язань.